

КРИМІНОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЗЛОЧИННОСТІ ІНОЗЕМЦІВ В УКРАЇНІ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

Доцент кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права НАВС кандидат юридичних наук **Миронюк Тетяна Василівна**

У наш час і в Західній Європі, і в інших раїнах Світу вже неодноразово висловлювалася думка щодо загрози міграції національній безпеці держави. Це твердження в повній мірі відноситься й до України, оскільки динаміка злочинності іноземців та осіб без громадянства має тенденції до подальшого зростання, а міжнародні міграційні процеси зупинити неможливо.

Імміграція як прояв світових глобальних тенденцій є важливою складовою не тільки демографічної ситуації, а й соціального життя будь-якої країни. У наш час процеси глобалізації мають як позитивний вплив на розвиток суспільства, так і негативний: вони внесли свої зміни до стану злочинності майже всіх держав світу, не тільки «створивши» транснаціональну злочинність, а й змінивши склад злочинців держав за такою соціально-демографічною ознакою, як громадянство.

Аналізуючи структуру злочинів, які вчиняють мігранти, треба зазначити, що їх види дуже різноманітні, а саме: крадіжки, грабежі, розбої, вимагання, заподіяння тілесних ушкоджень, зґвалтування, хуліганство, вбивства, шахрайство, контрабанда, корупція, торгівля людьми, торгівля зброєю, підробка документів, вчинення терористичних актів, захоплення заручників, незаконна трансплантація органів і тканин людини та інші.

Основним джерелом інформації для визначення рівня злочинності іноземців та осіб без громадянства слугують статистичні звіти Міністерства внутрішніх справ України та Державної судової адміністрації України. Так, за офіційними статистичними даними МВС України, кількість злочинів загальнокримінальної спрямованості, вчинених іноземними громадянами, у 2008 р. становила 2 788 діянь, у 2009 – 2 998, у 2010 – 3 524, у 2011 – 3 778, у 2012 (по 20 листопада 2012 р.) – 3 369 діянь (після набуття чинності новим Кримінальним процесуальним кодексом України 2012 р. відбулися зміни у статистичному обліку МВС України), що в середньому складає 0,7 % від загальної кількості зареєстрованих злочинів. Щодо статистики злочинів, учинених особами без громадянства, то необхідно зазначити, що окремо ці діяння не обліковуються, вони охоплюються статистичними показниками злочинності іноземців. Окрім цього, дана інформація доступна лише для службового користування, що ускладнює ситуацію щодо її дослідження.

За офіційними даними МВС за 2013 -2015 роки іноземцями всього скоєно 7275 злочинів.

Стаття КК України	2013 рік	2014 рік	2015 рік
Всього	2019	2381	1975
Вбивство (115-118)	69	50	42
Умисне тяжке тілесне ушкодження (121)	64	33	28
Умисне середньої тяжкості тілесне ушкодження(122)	36	18	13
Крадіжка (185)	955	751	622
Грабіж (186)	190	134	116
Розбій (187)	86	56	57
Торгівля людьми або інша незаконна угода щодо людини (149)	22	20	21
Шахрайство(190)	231	107	67
Привласнення, ротрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем (191)	32	14	2

Легалізація та (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом (209)	13	2	-
Порушення правил безпеки дорожнього руху (286)	135	76	
Сутенерство або втягнення особи в заняття проституцією (303)	33	29	
Наркозлочини (305-324)	229	154	142
Службові злочини (364-370)	31	9	-

Сьогодні є очевидним, що Україна, як і інші держави Європейського Союзу, стикається з двома взаємопов'язаними процесами: з одного боку – збільшенням потоку міграції населення, що об'єктивно обумовлюється перерозподілом трудових ресурсів на світовому ринку, збройними конфліктами, релігійними утисками, природними катастрофами, а з іншого – зростанням нелегальної міграції та злочинності мігрантів.

За даними офіційної статистики МВС України за період 2013-2015 років найбільш кількість злочинів в Україні скоєно громадянами колишнього пострадянського простору (громадяни СНД).

Країни (іноземцями)	скоєно злочинів 2013 рік	скоєно злочинів 2014 рік	скоєно злочинів 2015 рік
Всього	2919	2381	1975
Громадянами СНД	2164	1840	1407
Росія	1151	758	455
Молдова	426	302	409
Азербайджан	201	194	170
Вірменія	142	100	80
Узбекистан	101	302	161
Грузія	417	370	356
Туреччина	38	16	25

Найбільше скоєно злочинів іноземцями (за національністю): країн Прибалтики, у 2013 році: громадянами Латвії – 25 злочини; у 2014 році: громадянами Литви – 13, а також у 2013 році - громадянами Польщі – 16, у 2015 році громадянами Болгарії – 17.

За даними офіційної статистики, приблизно 70 % нелегальних мігрантів – чоловіки віком від 20 до 40 років. Чимало з них мають невисокий освітній рівень, низьку професійну кваліфікацію, пов'язану з тяжкою фізичною працею, але більшість – це безробітні та особи без певних занять.

За офіційною статистикою ДМС України у 2015 році, затримано нелегальних мігрантів - 3518, з них: чоловіки 2574 осіб; жінки - 944 осіб. Прийнято рішення по затриманим нелегальним мігрантам: про примусове повернення - 2401 осіб; про примусове видворення - 100 осіб; про заборону в'їзду в Україну - 522 осіб; поміщено до ПТПП - 51 осіб. Ці показники порівняно з попередніми роками значно менші, що вказує на послаблення контролю за перебуванням іноземців на території України.

Затримано нелегальних мігрантів, з них: 5111 осіб – чоловіки; 3489 осіб - жінки 1622 осіб 65 Прийнято рішення по затриманим нелегальним мігрантам: 5142 - про добровільне повернення осіб – 26; про примусове повернення 4202 осіб; про примусове видворення - 209 осіб; про заборону в'їзду в Україну 576 осіб; поміщено до ПТПП 129 осіб; Видворено нелегальних мігрантів в примусовому порядку 66 осіб.

За офіційними даними Державної прикордонної служби України з початку 2016 року : припинено спробу перетину державного кордону за січень-березень 2016 року:- з використанням підроблених документів – 97 іноземних громадян, порівняно з даним періодом 2015 року – 57 осіб, збільшення у 1,7 разів; - за чужими документами : у 2016 р. - 27

осіб, порівняно з 2015 роком – 13, збільшення у 2,1 рази; - недійсними документами: у 2016 р. – 1351 особа, порівняно з 2015 роком – 13, зменшення на 23% ; - без документів: у 2016 р. - 104 особи, порівняно з 2015 роком – 59, збільшення у 1,8 рази.

Враховуючи зазначене, для більш якісного вивчення та розробки заходів щодо запобігання злочинності мігрантів (іноземців) необхідно удосконалити статистичну звітність, розробити і запровадити картки на злочини мігрантів. За основу можливо взяти облікові картки, що передбачені Положенням про ведення ЄРДР, що регулюється Наказом Генеральної Прокуратури України від 17.08.2014 року № 69 «Про єдиний реєстр досудових розслідувань». Крім того, варто було б створити централізований комп'ютерний банк даних на осіб, затриманих за незаконне перетинання державного кордону та причетних до організації цього злочину. Цей банк має зберігати відповідну інформацію Інтерполу, МВС, СБУ, митних і прикордонних служб України.